

Hanna Filipkowska

Deformacja, rzeczywistość i
"Szewcy", Jerzy Ziomek [w:] "Studia o
Stanisławie Ignacym Witkiewiczu",
pod red. M. Głowińskiego, J.
Sławińskiego, Wrocław 1972 :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 146

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) WOJNOWSKA Bożena: Uwagi o katastrofizmie Stanisława Ignacego Witkiewicza. W: Studia o Stanisławie Ignacym Witkiewiczu. Pod red. M.Głowińskiego i J.Sławińskiego. Wrocław 1972. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXX, s. 287-299.

Artykuł szkicuje charakterystykę poglądów Witkiewicza dotyczących aktualnego stanu kultury i prognoz na przyszłość. Ton pesymistyczny i katastroficzny, obecny w publicystyce podejmującej krytykę ideałów społeczeństwa masowego, w prozie i dramacie przełamuje się w groteskę historiozoficzną. Ujawnia ona dwoisty stosunek pisarza do wartości, w imię których krytyka ta została przeprowadzona, a także odsłania nieskuteczność postawy woluntarystycznej i prometeistycznej wobec procesu dziejowego, którego cel ocenia się jako sprzeczny z realizacją wartości godnych obrony.

BP/47/25

B.W.

(I) ZIOMEK Jerzy: Deformacja, rzeczywistość i "Szewcy". W: Studia o Stanisławie Ignacym Witkiewiczu. Pod red. M. Głowińskiego i J.Sławińskiego. Wrocław 1972. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXX, s. 107-123.

Artykuł podkreśla szczególne znaczenie "Szewców" jako sztuki stanowiącej nowy etap w dramaturgii Witkiewicza, kiedy to zrywa on z dotychczasową praktyką twórczą, polegającą na realizacji w każdym z dramatów dwu zadań jednocześnie: po pierwsze - nadanie dziełu takiego kształtu, aby było ono możliwie najbardziej zbliżone do Czystej Formy; po drugie - aby było zarazem wykładem doktryny artystycznej i społecznej. "Szewcy" są, zdaniem autora, dramatem uwolnionym od obowiązków eksplicytnych wobec teorii sztuki i stanowią interesujący przykład dramatu politycznego, w którym realizuje się charakterystyczne dla awangardy dwudziestowiecznej przekonanie o konieczności ograniczenia w utworze jego funkcji egzotycznych na rzecz funkcji endotelicznych.

BP/47/26

H.F.